

სუროსათის
ეროვნული
სააგენტო

2021 წელი

სუროსათის ეროვნული სააგენტო

სუროსათის ეროვნული სააგენტო საქმიანობას ახორციელებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ განსაზღვრული სტრატეგიის შესაბამისად, რომლის პრიორიტეტული მიმართულებებია:

- ბაზარზე ვითარების გაჯანსაღება და სუროსათის უვნებლობის თანამედროვე სტანდარტებისა და რეგულაციების დანერგვა;
- ნდობასა და სამართლიანობაზე დაფუძნებული სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება;
- ქვეყნის დაცვა ცხოველთა სხვადასხვა დაავადებისაგან და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედობის შენარჩუნება;
- სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაცვა მცენარეთა მავნე ორგანიზმებისგან;
- საერთაშორისო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა.

მნიშვნელოვანია, გაგრძელდეს კოორდინირებული მუშაობა როგორც არსებული გამოწვევების დასაძლევად, ასევე თანამედროვე და ახალი მიდგომების დანერგვის მიმართულებით.

2021 წელს ევროკომისიამ დადებითად შეაფასა საქართველოს სახელმწიფო კონტროლის სისტემა და საქართველო დაამატა მესამე ქვეყნების ჩამონათვალს, საიდანაც ევროკავშირის ქვეყნებში შინაური ბინადარი ცხოველების (ძაღლი, კატა) საკვების შეტანა ნებადართულია.

ბოლო წლებში ჩატარებული საკანონმდებლო ცვლილებებისა და ვეტერინარული ღონისძიებების შედეგად, 2021 წლის ბოლოს ქართული თაფლის მორიგი პარტია (10 ტონა) ევროკავშირის ბაზარზე გავიდა.

სურსათის უვნებლობა

სააგენტოს პრიორიტეტული მიმართულება მომხმარებლის უვნებელი სურსათით უზრუნველყოფის მიზნით, სამომხმარებლო ბაზრისა და კვების ობიექტების შემოწმებაა.

2021 წელს განხორციელდა 21 125 სახელმწიფო კონტროლი (ინსპექტირება - გეგმური - 7331; არაგეგმური - 501; გადამოწმება - 6346; ინსპექტირება აღიარების მინიჭების მიზნით - 215; დოკუმენტური შემოწმება - 6352; ზედამხედველობა - 380). გამოვლინდა 2000-მდე ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა.

შემოწმებების პარალელურად, მიმდინარეობს წარმოებებში თანამედროვე სისტემების (HACCP) დანერგვა და ბიზნესსექტორთან აქტიური კომუნიკაცია მათი ინფორმირებულობის გაზრდის მიზნით.

ვეტერინარული კეთილსაიმედოობის უზრუნველყოფა

ქვეყანაში ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის შენარჩუნებისა და კონტროლის მიზნით, სურსათის ეროვნული სააგენტოს ვეტერინარიის დეპარტამენტმა განახორციელა შემდეგი ღონისძიებები:

ცხოველთა ვაქცინაცია:

- თურქულის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია **2 227 061** სული დაავადების ამთვისებელი ცხოველი, მათ შორის: **906 479** სული მსხვილფეხა და **1 319 350** სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- ჯილეხის საწინააღმდეგოდ - **1 009 818** სული ცხოველი, მათ შორის: **462 634** სული მსხვილფეხა, **544 593** სული წვრილფეხა პირუტყვი და **2 590** სული კენტკლიქიანი ცხოველი;
- ცოფის საწინააღმდეგოდ - **296 473** სული ძაღლი და კატა;
- მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტის საწინააღმდეგოდ - **246 996** სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
- მსხვილფეხა პირუტყვის ბრუცელოზის საწინააღმდეგოდ - **195 888** სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
- წვრილფეხა პირუტყვის ბრუცელოზის საწინააღმდეგოდ - **11 509** სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- წვრილფეხა პირუტყვის ჭირის საწინააღმდეგოდ - **699 073** სული;

სერომონიტორინგი:

- ცოფზე პოსტვაქცინალური ანტისხეულების აღმოჩენა – **100** ნიმუში;
- თურქულის არასტრუქტურული პროტეინის (NSP ანტისხეული) აღმოჩენა – **4,000** ნიმუში;
- თურქულის სტრუქტურული პროტეინის (SP ანტისხეული) აღმოჩენა – **500** ნიმუში;
- წვრილფეხა პირუტყვის ჭირის დაავადების/პოსტვაქცინალური ანტისხეულების აღმოჩენა - **100** ნიმუში;
- ცხვრის კატარალური ცხელება ანტისხეულის აღმოჩენა - **500** ნიმუში;
- ტუბერკულოზზე გამოკვლეულია (ტუბერკულინიზაცია) **1 600** სული მსხვილფეხა პირუტყვი.

დამუშავება:

- ყირიმ-კონგოს ჰემორაგიული ცხელების საწინააღმდეგოდ ეპიდემიოლოგიურ კერებში ინსექტოაკარიციდული პრეპარატით დამუშავდა **10 314** სული მსხვილფეხა პირუტყვი.

ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია

ცხოველთა ჯანმრთელობის კონტროლის, აღრიცხვიანობის, მიკვლევადობის უზრუნველყოფის, ასევე, ეტიკეტირებისა და გამჭვირვალობის ხელშეწყობის მიზნით, მიმდინარეობს ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია, რაც პირუტყვის ვაქცინაციის თანმდევი პროცესია. ხელშეკრულებით დასაქმებული სპეციალისტების მიერ განახლებულ მონაცემთა ერთიან ბაზაში (NAITS) რეგულარულად მიმდინარეობს იდენტიფიცირებული/ვაქცინირებული პირუტყვის რეგისტრაცია, სადგომების ინფორმაციის განახლება/ინვენტარიზაცია, რისთვისაც გასულ წელს ჩატარებულია **5 066** ტრენინგ-სწავლება.

- პირველადი მონაცემებით, 2021 წელს იდენტიფიცირებულია **418 166** სული მსხვილფეხა, **230 849** სული წვრილფეხა პირუტყვი და **3 010** სული ღორი, რაც შესაბამისად ასახულია მონაცემთა ერთიან ბაზაში ვაქცინაციის შესახებ ინფორმაციასთან ერთად;
- რეგულარულად მიმდინარეობს ტრენინგ-სწავლებები, ონლაინ კონსულტაციები რეგიონულ და მუნიციპალურ დონეზე, რაშიც აქტიურად არიან ჩართულნი ცენტრალური აპარატისა და რეგიონული სამმართველოს თანამშრომლები, ტრენერ-კონსულტანტები.
- შემუშავდა ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტი; შემუშავდა და მიღებული იქნა მთავრობის დადგენილება საფუტკრე მეურნეობებისა და სკების იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციასთან დაკავშირებით.
- გაფორმდა ხელშეკრულებები ორგანიზებულ ფერმებთან ცხოველთა იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციაზე;
- შემუშავდა NAITS მონაცემთა ერთიანი ბაზის ახალი მოდულები, გაძლიერდა სისტემის მუშაობის სიჩქარე და გაიწმინდა მასში არსებული მონაცემები.

ვეტერინარული პრეპარატების რეგისტრაცია

სარეგისტრაციოდ შემოვიდა **463** ვეტერინარული პრეპარატი. რეგისტრაციაში გატარდა **426** ვეტერინარული პრეპარატი.

ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლი

- ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით, შეძენილი და გამოსაკვლევად ლაბორატორიაში გადაცემულია ვეტერინარული პრეპარატის **196** (მ.შ. 3 არაგემური) ნიმუში;
- შემოწმდა 1042 კონტროლქვემდებარე ობიექტი: ინსპექტირებულია 937 ობიექტი, აქედან 407 ვეტაფთიაქი, 20 ვეტკლინიკა, 44 ზოომდაზნია, 1 კოსმეტიკური კაბინეტი, საქართველოში სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ფსიქოტროპული პრეპარატების გამოყენებელი 26 ვეტკლინიკა და ცხოველთა 7 თავშესაფარი (2-ჯერ), ცოცხალი ცხოველების სარეალიზაციო 18 ობიექტი, ვეტერინარული პრეპარატების დამამზადებელი 2 საწარმო, შინაური ბინადარი ცხოველის საკვების დამამზადებელი ერთი საწარმო, თევზის ფქვილის დამამზადებელი 4 საწარმო, პირველადი წარმოების 407 ობიექტი (მეურნეობა), დოკუმენტური შემოწმება ჩაუტარდა 105 ვეტაფთიაქს.
- შემოსული ინფორმაციის საფუძველზე განხორციელდა 34 არაგემური ინსპექტირება.

- ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენისთვის დაჯარიმდა 144 ბიზნესოპერატორი.
- განხორციელდა ვეტერინარული და ცხოველთა ჭერის საქმიანობის განმახორციელებელი 13 ვეტკლინიკის და ცხოველთა 2 თავშესაფარის სარეგისტრაციო შემოწმება, რაც აისახა შესაბამის რეესტრში.
- აღიარების მიზნით განხორციელებული შემოწმების შედეგად 2 საწარმოს მიენიჭა პირობითი აღიარება (6 თვე).
- ანაბოლური მოქმედების მქონე და აკრძალული ნივთიერების, ვეტერინარული პრეპარატების და დამაბინძურებლების გამოვლენის ლაბორატორიული მონიტორინგის მიზნით ცოცხალი ცხოველების ბიოლოგიური მასალიდან (სისხლი, შარდი, ქსოვილი) და ცხოველის საკვებიდან აღებულია 315 ნიმუში, გამოკვლევა ჩატარდა 13 მაჩვენებელზე. გაკეთდა 2288 ანალიზი.
- შინაური ბინადარი ცხოველის ცხოველური წარმოშობის გადამუშავებული საკვების ლაბორატორიული კვლევის მიზნით აღებული და გამოსაკვლევად ლაბორატორიაში გადაცემულია 50 ნიმუში (50 გამოკვლევა სალმონელაზე და 50 გამოკვლევა ენტერობაქტერიებზე).
- თევზის ფქვილის ლაბორატორიული კვლევის მიზნით აღებული და გამოსაკვლევად ლაბორატორიაში გადაცემულია 20 ნიმუში (20 გამოკვლევა სალმონელაზე და 20 გამოკვლევა ენტერობაქტერიებზე).

ვეტერინარულ-სანიტარიული ზედამხედველობა

ცხოველთა ჯანმრთელობასა და სეზონურ სამოვრებზე გადაადგილებაზე კონტროლის განსახორციელებლად მნიშვნელოვანია ვეტერინარული ზედამხედველობის (ბიოუსაფრთხოების) პუნქტების ფუნქციონირება. ქვეყნის მასშტაბით დღეისათვის ფუნქციონირებს 7 პუნქტი (3 ქვემო ქართლის, 3 კახეთისა და 1 მცხეთა-თიანეთის რეგიონში), სადაც 2021 წელს ინსექტოაკარიციდული პრეპარატებით დამუშავდა 1 015 945 სული მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვი.

ექსპორტი

სააგენტოს ინსპექტორების მიერ ცოცხალ ცხოველებსა და ვეტერინარულ კონტროლქვემდებარე ტვირთზე საექსპორტოდ გაიცა **4 979** ვეტერინარული სერტიფიკატი.

საქართველოდან ექსპორტირებულია:

- ✓ **86 800** სული მსხვილფეხა და **252 773** სული წვრილფეხა პირუტყვი
- ✓ **5 499 722** ერთდღიანი წიწილა;
- ✓ **5 789 200** ცალი საინკუბაციო კვერცხი;
- ✓ **2 325 560** კგ ტყავი;
- ✓ **732 005** კგ მატყლი;
- ✓ **28 159 303** კგ. თევზის ზეთი, სოიოს შროტი, თევზის ფქვილი, მზესუმზირის შროტი.
- ✓ **1 532 000** კგ. მანგანუმის ოქსიდი.
- ✓ **7 000** კგ. კიბორჩხალა;
- ✓ **13 240 367** კგ. ცხოველთა საკვებდანამატი;
- ✓ **150 803** ფრთა ქათამი.

ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობის უზრუნველყოფა

სასოფლო-სამეურნეო კულტურებზე ზიანის შემცირების მიზნით, 2021 წელს სურსათის ეროვნული სააგენტოს მცენარეთა დაცვის დეპარტამენტმა მასშტაბური ღონისძიებები ჩაატარა:

- ✓ მცენარეთა განსაკუთრებით საშიში მავნებლის კალიის საწინააღმდეგოდ დამუშავდა **119 920 ჰა** და მონიტორინგი ჩატარდა **320 000 ჰა** ფართობზე;
- ✓ საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 5 ივნისის N931 განკარგულების შესაბამისად, კახეთის რეგიონში ტრანსმისიური დაავადებების გადამტანების (კოლოების) საწინააღმდეგოდ სპეციალური ტექნიკით დამუშავდა **6840 ჰექტარი** ფართობი;
- ✓ ამერიკული თეთრი პეპლის წინააღმდეგ კახეთის რეგიონში დამუშავდა **1 320 ჰა**;
- ✓ არაფარდი პარკხვევიას წინააღმდეგ კახეთისა და შიდა ქართლის რეგიონებში დამუშავდა **24825,5 ჰექტარი** ფართობი.

აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგოდ განხორციელებული ღონისძიებები

COVID-19-ით გამოწვეული შეზღუდვების მიუხედავად, აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგოდ ღონისძიებები შეუფერხებლად და გეგმის მიხედვით ჩატარდა.

2021 წლის სახელმწიფო მიზნობრივი ქვეპროგრამის „აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ“ ფარგლებში დამუშავდა **185 799,5 ჰექტარი** ფართობი.

პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სახელმწიფო კონტროლი

2021 წელს, ქვეპროგრამის „მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა“ ფარგლებში შემოწმდა 700-ზე მეტი სარეალიზაციო ობიექტი. ქვეყნის მასშტაბით აღებული და ლაბორატორიულად გამოკვლეულია პესტიციდის 332 და აგროქიმიკატის 50 ნიმუში.

ფიტოსანიტარიული ექსპორტი

2021 წელს ფიტოსანიტარიული სერტიფიკატების საფუძველზე საქართველოდან ექსპორტირებულია 149 725 ტონა მცენარეული პროდუქცია,

პესტიციდების და აგროქიმიკატების რეგისტრაცია

2021 წელს გადაიხედა პესტიციდების ასორტიმენტი და დარეგისტრირდა ეფექტური, ადამიანისა და გარემოსათვის ნაკლებად საშიში პესტიციდები. მომზადდა და გამოქვეყნდა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 14 იანვრის # 2-29 ბრძანება „საქართველოში გამოსაყენებლად ნებადართული პესტიციდების სახელმწიფო კატალოგის დამტკიცების თაობაზე“, 2021 წლის 18 ივნისის №2-896 „საქართველოში გამოსაყენებლად ნებადართული პესტიციდების სახელმწიფო კატალოგის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 14 იანვრის N2-29 ბრძანებაში

ცვლილების შეტანის შესახებ. აღნიშნული კატალოგი მნიშვნელოვანია ფერმერებისათვის, ვინაიდან მასში მოცემულია პესტიციდების გამოყენების რეგლამენტები, ასევე ჰიგიენური და ეკოლოგიური ნორმატივები. კატალოგი წარმოადგენს ასევე ეფექტურ ინსტრუმენტს მაკონტროლებელი ორგანოებისათვის.